

Riigiõiguse aastaraamatu viitamis- ja vormistamisjuhend

Seis: august 2024

Käesolev juhend kehtestab nõuded riigiõiguse aastaraamatus avaldatava artikli joonealuste märkuste kirjete koostamiseks ja artikli üldiseks vormistamiseks.

I. Joonealuste märkuste kirjed

A. Raamatud

S. Issacharoff. *Fragile Democracies: Contested Power in the Era of Constitutional Courts*. Cambridge 2015. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9781139839334>.¹

G. Vlastos. *Socrates: Ironist and Moral Philosopher*. Cambridge: Cambridge University Press, 1991, lk 46. DOI: <https://doi.org/10.1017/cbo9780511518508>.²

R. Alexy. *A Theory of Constitutional Rights*. J. Rivers (tlk). Oxford: Oxford University Press, 2002.

R. Dworkin. *Law's Empire*. Cambridge, Massachusetts 1986. [Eesti k: R. Dworkin. *Õiguse impeerium*. P. Luiga (tlk). Tallinn 2015.]³

B. Schlink. *Abwägung im Verfassungsrecht*. Berlin 1976, lk 21.

B. Barth. *Europa nach dem großen Krieg. Die Krise der Demokratie in der Zwischenkriegszeit 1918–1938*. Frankfurt, New York 2016, lk 14.

I. Reiter-Zatloukal. *Parlamentarismus im Fadenkreuz. Demokratiekonzepte und (Anti-)Parlamentarismus in Österreich 1918–1933/34. – Staats- und Verfassungskrise 1933*. Parlamentsdirektion (toim.). Wien, Köln, Weimar 2014, lk 35–41.

E. Maddison, J. Kaiv (koost.). *Sundnormide kogu maaomavalitsuse kohta*. Tallinn 1926–28, lk 9 j.⁴

V. O. Packard. *The naked society*. New York 1965, viidatud artiklis J. Bishop. Book Review: „The Naked Society“. – *The Yale Law Journal* 74/1964, lk 194–199.⁵

---

¹ Kui raamatul on DOI, siis tuleks see viitele lisada.

² Kirjastuse nimetamine avaldamiskoha järel ei ole kohustuslik, kuid autori soovil võib seda teha. Sel juhul peab kirjastus olema nimetatud kõigi viidatud väljaannete puhul.

³ Kui teos on eesti keelde tõlgitud, tuleb esitada nii originaalviide kui ka viide tõlgitud allikale.

⁴ Selline kirje kuju esineb siis, kui viidatakse teosele kui tervikule.

⁵ Kirje kuju esineb, kui tegemist on ristviitega.

B. Artiklid jms lühemad autoriteosed

1. Ajakirjades

U. Lõhmus. Põhiseaduslikkuse kohtuliku kontrolli sünniloost. – Riigiõiguse aastaraamat 2020, lk 7 jj, eriti lk 28–30.

J. Odar. Eesti kohtukorralduse kujundamine. – Eesti Jurist 1990/2, lk 100–105.⁶

A. Huq, T. Ginsburg. How to Lose a Constitutional Democracy. – University of California, Los Angeles Law Review 65/2018, lk 119.⁷

L. Garlicki. Constitutional Courts versus Supreme Courts. – International Journal of Constitutional Law 5/2007/1, lk 47. DOI: <https://doi.org/10.1093/icon/mol044>.⁸

A. Piip. The Constitution of the Republic of Estonia. – The Constitutional Review 9/1925/1, lk 11.

S. Huster. Gleichheit und Verhältnismäßigkeit. – JuristenZeitung 1994, lk 541 jj.

2. Kogumikes

N. Maim. Omavalitsuse edenemiselugu Liivimaa mannermaal. – Kodaniku Käsiraamat I. J. Tõnisson (koost.). Tartu 1911, lk 101–139.⁹

A. Piip. Tartu rahu. – Mälestused iseseisvuse võitluspäevilt. II kd: Vabadussõda 1918–1920. Tallinn 1930, lk 379. Arvutivõrgus: <http://www.digar.ee/id/nlib-digar:27097> (29.10.2023).

N. Maim. Eestimaa avaliku korra muutmise aktid Vene siseministeeriumi peavalitsuses 1916. ja 1917. a. – Vabaduse tulekul. I: Koguteos Eesti Maanõukogu 1917. aasta 15./28. nov. otsuse tähistamiseks. H. Kruus, J. Ots (toim.). Tartu 1938, lk 70–79. Arvutivõrgus: <http://www.digar.ee/id/nlib-digar:306426> (09.12.2022).

L. Meri. Kõik, mis on kasulik Eestile, on kasulik ka Soomele (1994). – L. Meri. Presidendikõned. Tartu 2005, lk 395.¹⁰

U. Lõhmus. E-riik ja jälgimisriik (2017). – U. Lõhmus. Õigusriik ja inimese õigused. Tartu 2018, lk 121.

---

⁶ Vihiku numbrile viitamine ei ole kohustuslik. Kui viidet vihiku numbrile kasutatakse, siis tuleb see märkida aastaarvu järel oleva kaldkriipsu järel.

⁷ Enne aastaarvu ees olevat kaldkriipsu on ajakirja aastakäigu või köite number.

⁸ Kui ajakirjal on aastakäigu või köite number ja soovitakse viidata ka vihiku numbrile, siis on kaldkriips nii aastaarvu ees kui ka taga, lähtudes mudelist: aastakäigu või köite number/aastaarv/vihiku number. Võimalusel tuleb lisada viidatud artikli DOI.

⁹ Koostaja(d), toimetaja(d) ja tõlkija(d) tuleks märkida teose nimetuse järel.

¹⁰ Viite mudel puhuks, kui viidatakse autoriteosele, mis koosneb erinevatest artiklitest, ja kui soovitakse viidata artiklile eraldi välja tuua.

S. Csekey. Die Quellen des Estnischen Verwaltungsrechts. – Eesti Vabariigi Tartu Ülikooli toimetused [= Acta et commentationes Universitatis Tartuensis (Dorpatensis). B, Humaniora, osa IX]. Tartu 1926, lk 28–29, 38.

S. Choudhry. Will Democracy Die in Darkness? Calling Autocracy by Its Name. – Constitutional Democracy in Crisis? M. A. Graber, S. Levinson, M. Tushnet (toim.). New York 2018, lk 574. DOI: <https://doi.org/10.1093/law/9780190888985.001.0001>.¹¹

P. Badura. Die parlamentarische Demokratie. – Handbuch des Staatsrechts. J. Isensee, P. Kirchhof (toim.). II kd. 3. vlj. Heidelberg 2004, lk 497 jj.

M. Klatt, M. Meister. Verhältnismäßigkeit als universelles Verfassungsprinzip. – Prinzipientheorie und Theorie der Abwägung. M. Klatt (toim.). Tübingen 2013, lk 62 viide 1. [Eesti k: Proportsionaalsus kui universaalne põhiseaduslik printsiip. – Riigiõiguse aastaraamat 2020, lk 118 viide 1.]¹²

R. Mußgnug. Paul Laband (1838–1918). – Staatsrechtslehrer des 20. Jahrhunderts. Deutschland – Österreich – Schweiz. P. Häberle, M. Kilian, H. A. Wolff (toim.). Berlin, Boston 2015, lk 3–28.

B. Perthold-Stoitzner. Walter Henrich. – Der Kreis um Hans Kelsen. Die Anfangsjahre der reinen Rechtslehre (= Schriftenreihe des Hans-Kelsen-Instituts 30). R. Walter, C. Jabloner, K. Zeleny (toim.). Wien 2008, lk 135–144.

3. Kommentaarid

A. Laurand. PSTS § 2, komm. 193–206. – Eesti Vabariigi põhiseaduse kommentaarid. U. Lõhmus (peatoim.). Eesti Teaduste Akadeemia Riigiõiguse Sihtkapital, 2023. – Arvutivõrgus: <https://pohiseadus.riigioigus.ee/> (13.05.2024).

M. Ernits. PS § 3, komm. 115. – Eesti Vabariigi põhiseaduse kommentaarid. U. Lõhmus (peatoim.). Eesti Teaduste Akadeemia Riigiõiguse Sihtkapital, 2023. – Arvutivõrgus: <https://pohiseadus.riigioigus.ee/> (13.05.2024).

A. Plekksepp. KrMS § 502, komm. 3.4. – Kriminaalmenetluse seadustik. Kommenteeritud väljaanne. E. Kergandberg, P. Pikamäe (koost.). Tallinn 2012.

R. Maruste. Sissejuhatus. Kohtusüsteemi ülesehitamine iseseisvuse taastanud Eestis. – Kohtute seadus. Kommenteeritud väljaanne. P. Pikamäe, K. Leichter (toim.). Tallinn 2018, lk 17.

W. Heun. GG art 3, änr 27 jj. – Grundgesetz. Kommentar. H. Dreier (toim.). I kd. 2. vlj. Tübingen 2004.

R. Herzog. GG art 54, IV. Das Amtsverhältnis des Bundespräsidenten. – Grundgesetz-Kommentar. G. Dürig, R. Herzog, R. Scholz (koost.). IV kd. München. Seis: 90. täiendus jaanuar 2021.

---

¹¹ Kuni kolme toimetaja korral tuleb kõik nimeliselt välja tuua. Rohkem kui kolme toimetaja korral tuleb nimetada esimene, lisades perekonnanime järelle „jt“.

¹² Kui teos on eesti keelde tõlgitud, tuleb esitada nii originaalviide kui ka viide tõlgitud allikale.

B. Buchner, Th. Petri. Art 6, komm. 2, 93. – Datenschutz-Grundverordnung BDSG Kommentar. J. Kühling, B. Bruchner (toim.). München 2020.

4. Elektroonilised allikad

K. Lenaerts. The Primacy of EU Law and the Principle of the Equality of the Member States before the Treaties. – Verfassungsblog on Matters Constitutional 08.10.2020. Arvutivõrgus: <https://verfassungsblog.de/> (09.12.2022).

C. Ilma konkreetse autorita allikad

Riigikohtu märkused uue kohtukorralduse kava kohta. – Õigus 1925/3, lk 55–62.

XIII Õigusteadlaste päeva päevakord ja referaatide teesid. – Õigus 1934/2, lk 95 [taastrükk: Eesti õigusteadlaste päevad 1922–1940: protokollid. J. Erne (toim.). Tallinn 2008, lk 717 j].

Asi nr 6-1/050822. – Õiguskantsleri 2005. aasta tegevuse ülevaade. Tallinn 2006, lk 64. Arvutivõrgus:

http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/6iguskantsleri_2005._aasta_tegevuse_ylevaade.pdf (13.05.2024).

D. Õigusaktid

1. Eesti õigusaktid

Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) § 46. – RT 1992, 26, 349; I, 15.05.2015, 2.

Põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seadus (PSJKS). – RT I 2002, 29, 174; 07.03.2019, 4.¹³

Süüteo menetluses tekitatud kahju hüvitamise seaduse (SKHS) § 2 lg 4. – RT I, 20.11.2014, 1.

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse 18². peatükk (§-d 152⁹–152¹⁴) – RT I 2003, 24, 148; 02.06.2020, 9.

Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse ning Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seadus. – RT I, 01.04.2014, 1.

Siseministri 12.04.2013. a määrus nr 15 „Politseiametniku ning Politsei- ja Piirivalveameti struktuuriüksuse juhi ametikohal teenistuses oleva ametniku kutsesobivusnõuded, nende kontrollimise tingimused ja kord“. – RT I, 18.04.2013, 16; 28.11.2023, 16.

---

¹³ Viidata tuleb algele avaldamiskohale Riigi Teatajas ja viimase muudatuse avaldamiskohale. Riigi Teataja viited olid kuni 22.10.2010 vormingus: „RT I 2010, 78, 601“ (aastaarv, vihiku nr, artikli nr). Nimetatud kuupäevast Riigi Teataja viitamiskonventsioon muutus ja sellest ajast on kirje esitatud kujul: „RT I, 22.10.2010, 1“ (kaheksakohaline kuupäev, artikli nr). Varasemaid hilisemasse ja hilisemaid varasemasse vormingusse üldjuhul ei teisendata.

Siseministri 11.12.2003. a käskkiri nr 557 „Teavevahetuse korraldamine Kodakondsus- ja Migratsiooniametilt Piirivalveametile“.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/679, 27.04.2016, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus). – ELT L 119, 04.05.2016, lk 1; parandus, ELT L 127, 23.05.2018, lk 3.¹⁴

Kohtute seadus, 23.10.1991, §-d 23–29. – RT 1991, 38, 472.¹⁵

Ülemnõukogu 20.08.1991. a otsus „Eesti riiklikust iseseisvusest“. – RT 1991, 25, 312.

Eesti Kongressi 27.10.1990. a otsus Eesti Vabariigi põhiseadusliku riigivõimu taastamisest. Vt Eesti Kongress: siis ja praegu. E. Pärnaste (koost.). Tallinn 2000, lk 89, 381–382.

Eesti vabariigi valitsemise ajutine kord. – RT 1919, 44, 91.

Ajutised administrativseadused, 19.11.1918. – RT 1918, 1, lk 7–8.¹⁶

Seisuste kaotamise seadus, 09.06.1920. – RT 1920, 129/130, 254.

2. Välisriigi õigusaktid

Prantsusmaa põhiseadus (Constitution française). – Arvutivõrgus: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/le-bloc-de-constitutionnalite/texte-integral-de-la-constitution-du-4-octobre-1958-en-vigueur> (01.04.2024); ingliskeelne tõlge arvutivõrgus: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/en/constitution-of-4-october-1958> (01.04.2024).¹⁷

Saksamaa Liitvabariigi põhiseaduse (Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland) art 93 lg 1 p-d 1 ja 2. – Arvutivõrgus: <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html> (01.04.2024).

Saksa Liidukonstitutsioonikohtu seadus (Bundesverfassungsgerichtsgesetz) § 13 p-d 5 ja 6, §-d 63 jj ning §-d 76 jj. – Arvutivõrgus: <https://www.gesetze-im-internet.de/bverfgg/BJNR002430951.html> (01.04.2024).

---

¹⁴ Viitamisel Euroopa Liidu õigusaktile tuleb kasutada veebilehel <https://eur-lex.europa.eu> olevat täisteksti selle erandiga, et kuupäeva puhul tuleb kasutada kaheksakohalise numbriga kuupäeva formaati. Viide Euroopa Liidu Teatajale peab sisaldama algset õigusakti avaldamiskohta ja juhul, kui viidatud on hilisemale konsolideeritud tekstile, siis ka viidet viimase paranduse avaldamiskohale.

¹⁵ Kehtetuks tunnistatud õigusaktide tekstide puhul seaduse lühendit ei lisata, küll aga tuleks lisada õigusakti vastuvõtmise kuupäev.

¹⁶ Kui viidatakse päris esimestele RT aastakäikudele, kus artikli numbrit veel ei olnud, siis tuleks lisada leheküljed, kus viidatav seadus avaldatud on.

1918–1940 vastu võetud seaduse nimetusele võib lisada ka õigusakti Riigikogus vastuvõtmise kuupäeva, kui see on vajalik.

¹⁷ Võimalusel lisatakse välisriikide õigusaktidele viide ingliskeelsele tõlkele.

E. Kohtupraktika ja eriarvamused

1. Riigikohus

RKÜKo 17.03.2003, 3-1-3-10-02 – Brusilov.¹⁸

RKÜKm 22.12.2000, 3-3-1-38-00, p 15 jj – Divec.

RKPJKo 12.01.1994, III-4/1-1/94 – Operatiivtehnilised erimeetmed I.

RKPJKo 31.10.2022, 5-22-4, p 58 – Koroonatõend.¹⁹

RKPJKa 11.05.2006, 3-4-1-3-06, p 16.

RKHKo 11.10.2023, 3-20-771, p 17.

RKHKm 13.04.1998, 3-3-1-14-98, p 3.

RKKKo 16.05.2023, 4-22-3288, p 21.

RKKKm 18.03.2009, 3-1-1-9-09, p 8.3.

RKEKo 20.12.2001, 3-3-1-15-01, p 12.

RKHKo 06.01.2021, 3-19-1207, p 22; 19.12.2019, 5-19-38, p 95–96; 14.11.2019, 3-16-2497, p 18; 06.06.2019, 3-17-842, p 25–26; 12.06.2012, 3-3-1-3-12, p 19.²⁰

RKKKo 23.02.2015, 3-1-1-51-14, p 22; 21.03.2003, 3-1-1-25-03, p 8.2; RKPJKo 19.12.2019, 5-19-38; 20.03.2014, 3-4-1-42-13, p 40; vt ka RKPJKo 20.03.2014, 3-4-1-42-13, p 40 ja 19.12.2019, 5-19-38, p 95.²¹

Riigikohtu administratiivosakonna otsus 11.05.1926, 857-I. – RA, ERA.1356.2.1004, l 23–24p.

Riigikohtu administratiivosakonna otsus 01./08.02.1927, 343-I. – RA, ERA.1356.2.1005, l 15–18.

Riigikohtunik E. Kergandbergi eriarvamus, RKÜKo 17.03.2003, 3-1-3-10-02, millega on ühinenud riigikohtunikud J. Luik ja H.-K. Rimmel, p 10.²²

Riigikohtunik P. Pikamäe eriarvamus, RKPJKm 07.10.2015, 3-4-1-22-15.

---

¹⁸ Lahendi (mitteametlik) nimetus on lubatud lisada olulistele lahenditele.

¹⁹ Uuemale Riigikohtu lahendile viitamisel tuleb lisaks lahendi kuupäevale piirduda numbriga enne kaldkriipsu (nt 5-22-4, mitte 5-22-4/13). Number, mis on kaldkriipsu järel, ei sisaldu otsuse tekstis ega ole otsuse numbri osa, vaid on üksnes otsuse aadress toimikus, mille kasutamine viites pole tarvilik. Kohtulahendile viitamisel tuleb kasutada ainult seda numbrit, mis sisaldub ka otsuse enda tekstis.

²⁰ Kui ühes märkuses viidatakse mitmele sama Riigikohtu kolleegiumi sama liiki lahendile, siis piisab kolleegiumi ja lahendi liigi lühendi ühekordsest nimetamisest kirje alguses.

²¹ Kui ühes märkuses viidatakse mitmele Riigikohtu mitme erineva kolleegiumi ja/või sama kolleegiumi erinevat liiki lahendile, siis piisab kolleegiumi ja lahendi liigi lühendite nimetamisest iga kord vastavat liiki lahendite keti alguses.

²² Et eriarvamus ei ole kohtulahendi ametlik osa, vaid ühe kohtuniku isiklik seisukoht, siis on soovitatav alustada viidet kohtuniku nimega, millele järgneb kohtu ja kolleegiumi tähistus, lahendi liigi lühend, lahendi kuupäev ja number ning seejärel vajadusel ka eriarvamusega ühinenud kohtunike nimed.

2. Ülejäänud Eesti kohtud

Harju Maakohtu määrus 21.03.2012, 1-12-2617.

3. Euroopa Liidu Kohus²³

EKo 05.02.1963, 26/62, Van Gend en Loos.²⁴

EKo 22.10.1987, C-314/85, Foto-Frost vs. Hauptzollamt Lübeck-Ost, EU:C:1987:452, p 13.²⁵

EKo 12.07.2012, C-146/11, Pimix, EU:C:2012:450, p 42.

EK arvamus 08.03.2011, Avis 1/09, Accord sur la création d'un système unifié de règlement des litiges en matière de brevets (Kokkulepe ühtse patendivaidluste lahendamise süsteemi loomiseks), p 65.²⁶

ÜKo 27.06.2012, T-167/08, Microsoft vs. Komisjon.

4. Euroopa Inimõiguste Kohus

EIKo 25.04.1978, 5856/72, Tyrer vs. Ühendkuningriik, p 31.

EIKo (suurkoda) 16.09.2014, 29750/09, Hassan vs. Ühendkuningriik, p-d 77 ja 102.

EIKo (suurkoda) 16.06.2015, 64569/09, Delfi AS vs. Eesti, CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, p 129.

5. Saksa Liidukonstitutsioonikohus²⁷

BVerfG 15.01.1958, 1 BvR 400/51 (E 7, 198, 205) – Lüth.²⁸

---

²³ Alates 01.12.2009 on kohtu ametlik nimetus Euroopa Liidu Kohus. ELL art 19 lg 1 ls 1 järgi koosneb Euroopa Liidu Kohus Euroopa Kohtust (EK), üldkohtust (ÜK) ja erikohtutest. Hetkeseisuga erikohtuid moodustatud ei ole.

²⁴ Kohtulahendile tuleb lisada selle nimetus. Euroopa Kohtu või üldkohtu lahendile viitamisel tuleks üldjuhul lähtuda ametlikust eestikeelsest lahendi nimetusest, mis on leitav eestikeelsel curia.eu veebilehel (täpsemalt otsingust: <https://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=et#>). Kui autor eelistab lühemat lahendi nimetust nagu käesoleval juhul, siis on lubatav kasutada lühemat nimetust.

²⁵ Eesliide „C“ on alates 01.01.1989 registreeritud Euroopa Kohtu kohtuasjade toimikunumbrite osa. Varasemalt registreeritud kohtuasjades tehtud lahenditele viitamisel on soovitatav viidata lahendi ametlikule toimikunumbrile ilma eesliiteta „C“, kuid eesliite „C“ lisamine autori soovil on lubatav, kuna selline viitamisstiil on üsna levinud. ECLI koodi lisamine kohtulahendile ei ole kohustuslik, kuid on autori soovil lubatud.

²⁶ Euroopa Kohtu arvamuse toimiku numbriga on „Avis“, mis tähendab prantsuse keeles arvamust. Kui arvamuse ametlik nimetus on keeles, millest arusaamist kujuteldavalt keskmiselt Eesti lugejalt eeldada ei saa, siis tuleb sellele lisada eestikeelne tõlge.

²⁷ Saksa Liidukonstitutsioonikohtu kodulehel (<https://www.bundesverfassungsgericht.de>) on kättesaadavad lahendid alates aastast 1998. Enamik varasematest ja ka valdav osa hilisematest lahenditest on kättesaadavad veebilehel: https://www.fallrecht.ch/dfr_bverfg.html.

²⁸ Sulgudes olev numbrikombinatsioon tähistab viidet lahendite kogumikule, kusjuures esimene number tähistab kõite numbrit, teine lahendi alguslehekülge ja teine lehekülge, millele viidatakse. Kuna Saksa Liidukonstitutsioonikohtu

BVerfG 22.10.1986, 2 BvR 197/83 (E 73, 339) – Solange II.

BVerfG 26.01.1993, 1 BvL 38/92 (E 88, 87, 96 j).

6. USA Ülemkohus

US Supreme Court 24.02.1803, 5 U.S. (1 Cranch) 137 – Marbury v. Madison.

US Supreme Court 09.06.1969, 395 U.S. 367 (389 jj) – Red Lion Broadcasting Co. v. Federal Communications Commission.

US Supreme Court 29.05.1973, 412 U.S. 94 (114 jj) – Columbia Broadcasting System v. Democratic National Committee.

7. Muud kohtud

Supreme Court of Canada 28.02.1986, 17550 [1986 CanLII 46 (SCC), (1986) 1 SCR 103] – R. v. Oakes. Arvutivõrgus: <https://canlii.ca/t/1ftv6>.²⁹

Verfassungsgerichtshof Österreich 11.10.1974, G 8/74. Arvutivõrgus: https://www.vfgh.gv.at/downloads/VfSlg_07400.pdf.

Läti Konstitutsioonikohus 25.06.2020, 2019-24-03 – Läti valitsuse 18.12.2012. a määruse nr 913 „Tagatud miinimumsissetuleku määra kehtestamine“ § 2 kooskõla Läti Vabariigi põhiseaduse artiklitega 1 ja 109.

F. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni jt rahvusvaheliste organisatsioonide dokumendid

ÜRO Peaassamblee resolutsioon nr 1514 (XV), 14.12.1960.

G. Meediaartiklid, pressiteated

L.K. Seaduslikkuse võit. – Päevaleht 16.06.1926.

E. Maddison. Gesetz und Grundgesetz. – Revaler Bote 12.06.1926.

Eesti vabariigi põhiseadus pärast teist lugemist. I ja II osa. – Päevaleht, 09.04.1920, lk 2, ja 10.04.1920, lk 2.

Eesti teadus rakendub sõtta. – Postimees 16.04.1943, lk 1.

---

lahendite nimetused on mitteametlikud ja kõigil lahenditel ei ole ühtselt tunnustatud nimetust, on lahendi nimetuse lisamine fakultatiivne.

²⁹ Ülejäänud kohtupraktika kohal tuleb järgida ühtset mustrit: kohtu ametlik nimetus, lahendi kuupäev, asja number. Seejärel on soovitatav lisada sulgudesse ametlik viide ning peale mõttekriipsu lahendi nimetus.

J. Tehver. Miski ei takista sõna otseses mõttes igauhel end juristiks nimetamast. Intervjuu Elo Mõttus-Leppikule. – Postimehe veeb 08.06.2021. Arvutivõrgus: <https://www.postimees.ee/7266776/tehver-miski-ei-takista-sona-otseses-mottes-igauhel-end-juristiks-nimetamast>.

J. Aaviksoo. Mitte ainult õigusharidusest. – ERR 11.06.2021. Arvutivõrgus: <https://www.err.ee/1608243342/jaak-aaviksoo-mitte-ainult-oigusharidusest>.

Statistikaameti pressiteade: Economic growth slowed down in 2013. – Arvutivõrgus: <https://www.stat.ee/en/uudised/news-release-2014-032> (11.03.2014).

H. Arhiivisäilikud jm ajaloolised allikad

Riigikogu esimehe teatis Varesele, 30.06.1922. – RA, ERA.80.1.1263, l 13.³⁰

Kohtutegelaste 11.–12.05.1923 nõupidamise protokollile lisatud Kohtupalati kirjalikud teesid. – RA, ERA.76.1.204, l 50–53p.

N. Maim. ENSV ja NSVL. Loengud Tartu Ülikoolis 17.03.–17.04.1944. – TÜRK KHO f 88 n 2 s 32.

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Konstitutsioon (RT 1940, 111, 1117).³¹

ENSV Ülemnõukogu otsus ENSV Ülemkohtu valimise kohta, 29.03.1985. – ENSV ÜVT 1985, 10, 176. Arvutivõrgus: <https://www.digar.ee/arhiiv/et/periodika/65613> (11.08.2022).

Tartu Ülikooli rektori kiri EV Haridus- ja Sotsiaalministeeriumile, 28.10.1931. – RA, EAA.2100.2.86, l 198.

I. Muud

Eesti Vabariigi põhiseaduse täiendamise seaduse eelnõu 1067 SE, 16.05.2002. Seaduseelnõud on kättesaadavad veebilehel: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/> (09.12.2022).

Muudatusettepanekute loetelu Eesti Vabariigi põhiseaduse täiendamise seaduse eelnõule 1067 SE II, 12.11.2002. – Arvutivõrgus: <https://www.riigikogu.ee/download/cdcf6ff0-2a57-3cde-a71e-1fcec44fab25> (09.12.2022).

Eesti NSV Ülemnõukogu stenogramm XII koosseis, 1. istungjärk, 8. istung, 03.04.1990, 16:00, p 1. Arvutivõrgus: <https://stenogrammid.riigikogu.ee/et/199004031600> (11.08.2022).

Justiitsministri kiri 23.10.2012, 8-2/8349. – Arvutivõrgus: <http://adr.eik.ee/jm> (19.10.2023).

---

³⁰ Kui toimikus ei ole lehenumbreid, tuleb viites ära märkida, et toimik on pagineerimata. Kui selline toimik on aga kättesaadav digitaliseeritult, saab viidata kaadri numbrile.

³¹ Kuigi tegemist ei ole õigusaktiga, siis okupatsioonivõimu aktid sarnanesid oma vormilt õigusaktidele ja nendele viitamisel tuleb järgida sarnaseid nõudeid, kohandades neid vastavalt.

M. Allikmets. Loovutatava isiku õigused loovutamismenetluses – kohtupraktika analüüs. Magistritöö. Tartu Ülikool 2013. Käsikiri TÜRK-s, arvutivõrgus: https://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/31813/allikmets_marje.pdf?sequence=1 (19.10.2023).

Hando Runneli sõnavõtt, Põhiseaduse Assamblee 13. istung, 08.11.1991. – Arvutivõrgus <https://www.riigikogu.ee/wpcms/wp-content/uploads/2015/03/13.-istung.pdf> (13.05.2024).

Õiguskantsleri märgukiri 31.05.2013, 6-1/111406/1302445 „Statsionaarse automaatse kiirusmõõtesüsteemi andmekogu põhimäärus“, lk 5. – Arvutivõrgus: <https://adr.rik.ee/okk/dokument/2322486> (13.05.2024).

Õiguskantsleri aastaülevaade 2021/2022. Õigusriik. – Arvutivõrgus: <https://www.oiguskantsler.ee/ylevaade2022/oigusriik> (13.05.2024)

II. Olulisemad lühendid jms

Viidetes lubatud lühendid:³²

art – artikkel

j – üks järgnev lehekülg, punkt vms

jj – täpsustamata arv järgnevaid lehekülgi, punkte vms

jt – ja teised

kd – köide

komm. – kommentaar

koost. – koostaja

lg – lõige

lk – lehekülg

ls – lause

p – punkt(id)

peatoim. – peatoimetaja (kasutatakse juhul, kui üks või mitu nime suuremast kollektiivist on selgelt määratletud peavastutuse kandja(te)na)

toim. – toimetaja (kasutatakse ka juhul, kui originaalis on *editor*, *Herausgeber* vms)

tr – trükk

tlk – tõlkija/tõlkinud

---

³² Loetelus nimetatud lühendi kasutamine võib põhjendatud juhul olla lubatav.

v – veerg

vlj – väljaanne

vrd – võrdle/võrdluseks

änr – äärenumber

III. Teksti liigendamistasandid

Teksti võimalikud liigendustasandid on järgmised:

I.

A.

1.

a.

(1)

(a)

(b)

(2)

(3)

b.

c.

2.

3.

B.

C.

II.

III.

Teksti liigendamisel tuleb silmas pidada, et ühelgi liigendustasandil ei tohi olla ainult üks liigenduspunkt, vaid liigendustasandi tohib avada alles siis, kui sinna on võimalik tekitada vähemalt kaks liigenduspunkti.

IV. Muud vormistusnõuded

A. Annotatsioon, sisukord ja märksõnad

Artiklile tuleb lisada annotatsioon eesti ja inglise keeles ning üldjuhul mitte rohkem kui kümme märksõna eesti ja inglise keeles. Artikkel peab sisaldama sisukorda.

B. Joonealuste märkuste üldnõuded

Mitme allikakirje kasutamise korral ühes joonealuses märkuses eraldatakse need üksteisest semikooloniga.

Kui teosel on rohkem kui kolm autorit, toimetajat, koostajat vms, kasutatakse kirjes esimese asjaosalise nime ja seejärel lühendit „jt“.

Vahetult eelnevale joonealusele märkusele viitamisel kasutatakse kirjet „Samas“.

Eelnevale, kuid mitte vahetult eelnevale joonealusele märkusele viitamisel kasutatakse originaalkirje lühendatud kuju või üksnes autori nime ja sulgudes viidet originaalmärkuse numbrile:

M. Mikiver, N. Siitam. Massisikuandmete sõelumine (viide 78), lk 591–592.

A. Roßnagel (viide 140). Art 6 lg 4, komm. 29 jj.

C. Muu

Joonealustes märkustes kasutatava kuupäeva formaat on läbivalt kaheksakohaline: 01.01.2024.

Õigusakti lühendi kasutamise korral tuleb esmakordsel õigusaktile viitamisel märkida õigusakti pealkirja järel sulgudes selle lühend: sotsiaalhoolekande seadus (SHS). Õigusakti lühendi kasutamise korral tuleb kasutada Riigi Teataja soovitatud lühendit.

Sõnade rõhutusi (kaldkirjas, paksus kirjas, sõrendatult vms) tekstis ei kasutata.